

Cours de tibétain - Sangtcheu Meunlam - 10

Le 20 février 2025

Traduction et analyse

Strophe 11

མྱ་ངན་འདའ་སྟོན་གང་བཞེད་དེ་དག་ལ། །
འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་ཕན་ཞིང་བདེ་བའི་བྱིར། །
བསྐྱལ་བ་ཞིང་གི་རྩལ་སྟེད་བཞུགས་བར་ཡང་། །
བདག་གིས་ཐལ་མོ་རབ་སྐྱུར་གསོལ་བར་བསྒྲི། །

Les mains jointes, je supplie
Ceux qui ont l'intention de manifester le nirvāṇa
De demeurer durant des kalpas aussi nombreux que les atomes des univers
Pour le bien-être et le bonheur de tous les êtres. [11]¹

À ceux qui désirent manifester le passage en nirvāṇa,
Pour le bien et le bonheur de tous les êtres,
Je joins les mains avec dévotion et prie
Qu'ils demeurent durant autant de kalpas qu'il y a d'atomes dans les champs purs. [11]²

[མྱ་ངན་འདའ་སྟོན་] [གང་བཞེད་] [དེ་དག་+ལ] ། །
[འགྲོ་བ་ཀུན་+ལ] [ཕན་ཞིང་བདེ་བ+འི་+བྱིར] ། །
[བསྐྱལ་བ་] [ཞིང་+གི་+རྩལ་སྟེད་] [བཞུགས་བར་+ར་+ཡང་] ། །
[བདག་+གིས་] [ཐལ་མོ་རབ་སྐྱུར་] [གསོལ་བ+ར་+བསྒྲི] ། །

¹ Traduction Elisabeth Callahan, sous la direction de Khenpo Tsultrim Gyamtso Rinpoché, 1995

² Traduction jm

Analyse grammaticale

Première ligne : [མུ་ངན་འདའ་སྟོན་] [གང་བཞེད་] [དེ་དག་ལ་]

- མུ་ངན་འདའ་སྟོན་ : "manifester le passage en nirvāṇa" (composé verbal nominalisé)
- གང་བཞེད་ : "ceux qui désirent" (proposition relative)
- དེ་དག་ལ་ : "à ceux-là" (groupe nominal avec particule)

Deuxième ligne : [འགོ་བ་ཀུན་ལ་] [ཕན་ཞིང་བདེ་བ་འདི་ཕྱིར་]

- འགོ་བ་ཀུན་ལ་ : "pour tous les êtres" (groupe nominal avec particule)
- ཕན་ཞིང་བདེ་བ་འདི་ཕྱིར་ : "pour le bien et le bonheur" (construction de but avec ཕྱིར་)

Troisième ligne : [བསྐལ་བ་] [ཞིང་གི་རྩལ་སྟེང་] [བཞུགས་པར་ཡང་]

- བསྐལ་བ་ : "kalpa" (sujet)
- ཞིང་གི་རྩལ་སྟེང་ : "autant que d'atomes des champs [purs]" (construction comparative)
- བཞུགས་པར་ཡང་ : "qu'ils demeurent aussi" (verbe honorifique avec particules)

Quatrième ligne : [བདག་གིས་] [ཐལ་མོ་རབ་སྦྱར་] [གསོལ་བར་བཞི]

- བདག་གིས་ : "je" (pronom avec particule agentive)
- ཐལ་མོ་རབ་སྦྱར་ : "joindre parfaitement les mains" (groupe verbal)
- གསོལ་བར་བཞི : "je prie" (verbe honorifique)

Vocabulaire

ཐུངན་	nirvāṇa, extinction de la souffrance
འདའ་	traverser, transcender
སྟོན་	montrer, enseigner
གང་	qui, quoi, celui qui
བཞིན་	souhaiter, désirer (honorifique)
དེ་དག	ceux-là, ces
ལ་	à, vers, pour
འགྲོ་བ་	êtres, créatures
གུན་	tous, chaque
ཐན་	bénéfique, profitable
ཞིང་	et, ainsi que (1), champ, domaine (2)
བདེ་བ་	bonheur, félicité
ཕྱིར་	pour, afin de
བསྐལ་པ་	kalpa, ère cosmique
རྩལ་	poussière, atome
སྟེན་	équivalent à, autant que
བཞུགས་	demeurer (honorifique)
ཡང་	aussi, encore
བདག་	moi, je

གིས་	particule instrumentale ou ergative
ཐལ་མོ་	paumes, paumes jointes
རབ་	très, extrêmement
ཟུར་	joindre, unir
གསོལ་བ་	supplier, demander
བཟུ་	faire (forme honorifique)

Commentaire

Par Trakpa Gyaltzen³, suite. Nous sommes toujours dans la branche de la réjouissance.

II. Le thème de la partie principale, [où l'aspiration est] vertueuse au milieu

A. La cause de l'accomplissement de la prière d'aspiration, sept parties :

A.1. La branche de l'hommage གང་འཚལ་བའི་ཡན་ལག

A.2. La branche des offrandes

- a. Les offrandes surpassables
- b. Les offrandes insurpassables

3. La branche de l'aveu

4. La branche de la réjouissance

5. La branche qui demande à tourner la roue du dharma

6. La branche de la prière pour qu'ils ne passent pas en nirvāṇa

6. La branche de la prière pour qu'ils ne passent pas en nirvāṇa

རྣམ་པ་སྤྱོད་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཡན་ལག་ནི།

སྤྱོད་ལས་འདའ་སྟོན་གང་བཞེད་དེ་དག་ལ། །འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་པན་ཞིང་བདེ་བའི་བྱིར། །

བསྐྱལ་བ་ཞིང་གི་རྩལ་སྟོན་བཞུགས་པར་ཡང་། །བདག་གིས་ཐལ་མོ་རབ་སྤྱར་གསོལ་བར་བགྱི། །

Les mains jointes, je supplie

Ceux qui ont l'intention de manifester le nirvāṇa

De demeurer durant des kalpas aussi nombreux que les atomes des univers

Pour le bien-être et le bonheur de tous les êtres. [II]

དེའང་། དོན་དམ་པར་སངས་རྒྱས་སྤྱོད་ལས་མི་འདའ་མོད་ཀྱི། སྤྱོད་ལས་འདའ་བར་བསྟོན་པས་
འདུལ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་སྟོན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་དག་བཞེད་ཅིང་
མཛད་པ་དེ་དག་ལ།

Sur le plan ultime (དོན་དམ་པར་), bien que les bouddhas (སངས་རྒྱས་) ne passent pas au-delà de la souffrance (སྤྱོད་ལས་མི་འདའ་), ils montrent qu'ils passent au-delà de la souffrance (སྤྱོད་ལས་འདའ་བར་). Pour les êtres à former (འདུལ་བའི་སེམས་ཅན་), ceux des Ainsi-allés (དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་) qui souhaitent et accomplissent (བཞེད་ཅིང་མཛད་པ་) la démonstration d'un tel mode, moi (བདག་), en tant que celui qui formule la prière (སྟོན་ལས་འདེབས་པ་ལོ་), avec respect, les mains jointes (ཐལ་མོ་སྤྱར་ནས་), je supplie

³ Drakpa Gyaltzen, élève du Seigneur du Refuge, Jamyang Kyentse Wangpo.

verbalement (ངག་ཏུ་གསོལ་བ་འདེབས་) qu'ils demeurent durant des kalpas (བསྐལ་པ་) aussi nombreux que les atomes (རྩལ་སྒྲེད་) dans les terres (ཞིང་) pour le bien-être provisoire (གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་བདེ་) et le bonheur ultime (མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་) de tous les êtres (སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་).

དགོས་པ་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ཀུན་ལ་གནས་སྐབས་སུ་ཕན་ཞིང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ལུས་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ། ཞིང་མ་ལུས་པ་དག་གི་རྩལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གངས་སྒྲིང་དུ་བཞུགས་པར་ཡང་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལོ་བདག་གིས་གྲུས་པའི་རྣམ་འགྲུར་ལུས་ཐལ་མོ་རབ་ཏུ་སྦྱར་ཉེ་དེ་ངག་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བགྱིའོ། །

Afin que (ཕྱིར་) surgisse pour tous les êtres sans exception (འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ཀུན་) le bien-être provisoire (གནས་སྐབས་སུ་ཕན་) et le bonheur ultime (མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་འབྱུང་), moi (བདག་) qui formule la requête (གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལོ་), adoptant une expression respectueuse (གྲུས་པའི་རྣམ་འགྲུར་), le corps en profonde jonction des paumes (ལུས་ཐལ་མོ་རབ་ཏུ་སྦྱར་), je formule verbalement cette requête (ངག་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་) pour qu'ils demeurent (བཞུགས་) durant un temps (ལུས་) de grands kalpas (བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་) aussi nombreux que les particules subtiles (རྩལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གངས་སྒྲིང་) de toutes les terres sans exception (ཞིང་མ་ལུས་པ་དག་).

Traduction⁴

Sur le plan ultime, les bouddhas ne passent pas en *nirvāṇa*. Néanmoins, ils enseignent le *nirvāṇa* et démontrent ce mode aux êtres à former. *Moi*, en tant que celui qui formule [la prière], je *supplie* verbalement, *les mains jointes* de manière respectueuse, les tathāgatas *qui ont l'intention de manifester* [le *nirvāṇa*] *de demeurer durant* de grands *kalpas*, *aussi nombreux que* les minuscules *atomes* présents dans *les terres de bouddha*, *pour le bien-être temporaire et le bonheur ultime de tous les êtres*.

⁴ Cette traduction est la traduction française de celle faite sous la direction de Khenpo Tsultrim Gyamtso Rinpoché par Elizabeth Callahan.